

ימי עיון בתנ"ך תשפ"ה

שם השיעור : המלוכה האידיאלית של דוד (שמואל א פרקים ה-ח)
שם המרצה (כתובת דוא"ל) – ד"ר יעל ציגלר yaelziegler@gmail.com

(1) רד"ק שמואל ב ה, א

הננו עצמך ובשרך אנחנו - אף על פי שאתה ממשפחת יהודה והננו קרובים לך אנחנו גם כן עצמך
כי כולנו בני ישראל אחים אנחנו:

(2) מצודת דוד שמואל ב ה, ב

אתה היית - ר"ל לא יוגדל בעיניך אהבת בני יהודה על כי מלכת עליהם ראשונה כי הלא גם עלינו
משלת מאז עוד מלך שאל כי היית המוציא והמביא את ישראל א"כ עליך לרעות את כל ישראל
כולם אלו כאלו בשוה וכרועה עדורו:

<u>שמואל ב פרק ה</u>	<u>דברי הימים א פרק יא</u>
(ו) וַיֵּלֶךְ הַמֶּלֶךְ וְאַנְשֵׁי יְרוּשָׁלַם אֶל הַיַּבֵּסִי יוֹשָׁב הָאֶרֶץ	(ד) וַיֵּלֶךְ דָּוִד וְכָל יִשְׂרָאֵל יְרוּשָׁלַם הִיא יְבוּס וְשֵׁם הַיְבוּסִי יִשְׁבִּי הָאֶרֶץ.

(3) רד"ק שמואל ב פרק ה

וילך המלך ואנשיו - ובדברי הימים וילך דוד וכל ישראל כי כל ישראל היו עתה אנשיו.

<u>שמואל ב פרק ג</u>	<u>שמואל ב פרק ה</u>
(ב) וַיִּזְלְדוּ לְדָוִד בָּנִים בְּחֶבְרוֹן וַיְהִי בְכוֹרוֹ אֲמֹנֹן לְאַחִינֹעַם הַיִּזְרְעֵאלִית. (ג) וּמִשְׁנֵהוּ כָּלֹאֵב לְאַבִּיגַיִל אֵשֶׁת נָבָל הַכַּרְמֶלִי וְהַשְּׁלִשִׁי אֲבִשָׁלוֹם בֶּן מַעֲכָה בֵּת תַּלְמִי מֶלֶךְ גִּשּׁוּר. (ד) וְהַרְבִּיעִי אֲדֹנִיָּה בֶּן חַגִּית וְהַחֲמִישִׁי שְׁפָטִיָּה בֶּן אֲבִיטָל. (ה) וְהַשְּׁשִׁי יִתְרֶעַם לַעֲגֹלָה אֵשֶׁת דָּוִד אֵלֶּה יִלְדוּ לְדָוִד בְּחֶבְרוֹן.	(יג) וַיֵּקַח דָּוִד עוֹד פְּלִגְשִׁים וְנָשִׁים מִירוּשָׁלַם אַחֲרֵי בָּאוֹ מִחֶבְרוֹן וַיִּזְלְדוּ עוֹד לְדָוִד בָּנִים וּבָנוֹת. (יד) וְאַלֶּה שְׁמוֹת הַיִּלְדִּים לוֹ בִּירוּשָׁלַם שְׁמוּעַ וְשׁוּבָב וְנָתָן וְשִׁלְמָה. (טו) וַיִּבְחַר וְאַלִישׁוּעַ וְנָפֶג וְיָפִיעַ. (טז) וְאַלִישָׁמַע וְאַלִידָע וְאַלִיפֶלֶט.

(4) פסיקתא רבתי ח

נר לרגלי דברך ואור לנתיבתי. אימתי אמר הפסוק הזה כשהלך לעמק רפאים... שלא היה הולך למלחמה עד שהיה נשאל באורים ותומים. בשעה שהלך שמואל למשוח את דוד היו מלאכי השרת מקטרגים לפני הקב"ה אמרו לו למה אתה נוטל את המלכות ונותנה לדוד אמר להם הקדוש ברוך הוא אומר לכם מה בין שאול לדוד שאול עומד ונשאל לאורים ותומים והפלשתים באים עליו והניח את האורים ואת התומים שהיה עומד ונשאל בהם... כמה שכתב ויהי עד דבר שאול אל הכהן [ויאמר שאול אל הכהן אסוף את ידיך] (שמואל א' י"ד י"ט) ולא המתין עד שיגמור ודוד עליו הפלשתים התחיל שאול... כמה שכתוב ויוסיפו פלשתים ויחנו בעמק רפאים וישאל דוד בה'.

<u>המלמחה בפלשתים</u>	<u>העלאת הארון</u>
המילה "עלה" 5 פעמים	המילה "עלה" 5 פעמים

ימי עיון בתנ"ך תשפ"ה

(ג) וַיִּרְכְּבוּ אֶת אֲרוֹן הָאֱלֹהִים אֶל עֶגְלָה חֲדָשָׁה וַיִּשְׁאָהוּ מִבֵּית אַבְיִנָּדָב	(כא) וַיַּעֲזְבוּ שָׁם אֶת עֲצֵבֵיהֶם וַיִּשְׁאָם דָּוִד וְאֶנְשָׁיו.
(ה) וְדָוִד וְכָל בֵּית יִשְׂרָאֵל מְשַׁחֲקִים לִפְנֵי ה'.	(כד) כִּי אַז יָצָא ה' לִפְנֵיךָ לְהַכּוֹת בְּמַחֲנֶה פְּלִשְׁתִּים.
(יג) וַיְהִי כִּי צָעְדוּ נְשָׂאֵי אֲרוֹן ה' שֵׁשֶׁה צַעֲדִים וַיִּזְבַּח שׁוֹר וּמְרִיא.	(כד) וַיְהִי כִשְׁמַעְךָ אֶת קוֹל צַעֲדָה בְּרָאשֵׁי הַבָּקָאִים אַז תִּתְחַרֵּץ כִּי אַז יָצָא ה' לִפְנֵיךָ.

<u>שמואל ב פרק ו</u>	<u>שמואל א פרקים ד-ו</u>
לְהַעֲלוֹת מִשָּׁם אֶת אֲרוֹן הָאֱ-לֹהִים אֲשֶׁר נִקְרָא שֵׁם שָׁם ה' צִבְאוֹת יוֹשֵׁב הַכְּרִבִּים עָלָיו. (ו, ב)	וַיִּשְׁאוּ מִשָּׁם אֶת אֲרוֹן בְּרִית ה' צִבְאוֹת יוֹשֵׁב הַכְּרִבִּים (ד, ד)
וַיֹּסֶף עוֹד דָּוִד אֶת כָּל בַּחּוֹר בְּיִשְׂרָאֵל שְׁלֹשִׁים אֶלֶף. (ו, א)	וַתְּהִי הַמִּכָּה גְדוֹלָה מְאֹד וַיִּפֹּל מִיִּשְׂרָאֵל שְׁלֹשִׁים אֶלֶף רִגְלִי. (ד, י)
וַיֵּרָא דָּוִד אֶת ה' בַּיּוֹם הַהוּא וַיֹּאמֶר אֵיךְ יָבֹא אֵלַי אֲרוֹן ה'. (ו, ט)	מִי יוֹכַל לַעֲמֹד לִפְנֵי ה' הָאֱ-לֹהִים הַקְּדוֹשׁ הַזֶּה וְאֵל מִי יַעֲלֶה מֵעַלְיָנוּ. (ו, כ)

(5) במדבר רבה ד

מכאן אתה למד שלא ינהג אדם גאווה לפני המקום שכל המתגאה לפניו מתבזה וכה"א (ש"א ב)
כי מכבדי אכבד ובוזי יקלו, וכן אתה מוצא בדוד מלך ישראל שלא נהג עצמו בגאווה לפני המקום
אלא בזה עצמו לפניו כהדיוט **להרבות כבודו של מקום** אימתי בשעה שהעלה הארון מבית
אבינדב אשר בגבעה להביאו לירושלים.

(6) רד"ק שמואל ב ו, כ

ובדרש: אמרה לו: של בית אבא היתה מלכות נאה משלך... כולוהו היו מכובדים ממך. מה אמר
לה דוד: לפני ה' אשר בחר בי מאביך (שמואל ב ו, כ"א). אמר לה: של בית אביך היו מניחין כבוד
שמים ומתעסקין בכבוד עצמן, אבל אני מניח כבוד עצמי ומתעסק בכבוד קוני.

(7) ר יוסף קרא שמואל ב ז

(ה) לך ואמרת אל עבדי דוד לא תבנה אתה לי בית כי אם בנך. האתה תבנה בית לשמי - פלא
בדעתך עלה... ועתה עלה לברך לבנות בית אין פליאה כזאת... (יא-יג) ולמן היום אשר צויתי
שופטים – עד היום הזה היו מענים אותן ואם לא עלה בדעתם לבנות בית לשמי איני מאשים אותם
על כן שהרי לא יכלו מפני המלחמה אבל לך הניחותי מכל איביך **ומה שעלה בלברך יפה עלה**
שהרי בהנחת מלחמות בו בנין הבית תלוי.

(8) פסחים קיט, עמ' ב

עֲתִיד הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לַעֲשׂוֹת סְעוּדָה לַצַּדִּיקִים בַּיּוֹם שֶׁיִּגְמַל חֶסֶדוֹ לְזַרְעוֹ שֶׁל יִצְחָק. לְאַחַר שְׁאוּכְלִין
וְשׁוֹתִין נוֹתְנִין לוֹ לְאַבְרָהָם אַבְיָנוּ כּוֹס שֶׁל בִּרְכָּה לְבָרֶךְ, וְאוֹמֵר לֵהּ: אֵינִי מְבָרֵךְ, שֶׁיָּצָא מִמֶּנִּי יִשְׁמַעְאֵל.
אוֹמֵר לוֹ לִיִּצְחָק: טוֹל וּבָרֵךְ. אוֹמֵר לֵהּ: אֵינִי מְבָרֵךְ, שֶׁיָּצָא מִמֶּנִּי עֶשָׂו. אוֹמֵר לוֹ לִיעֲקֹב: טוֹל וּבָרֵךְ.
אוֹמֵר לֵהּ: אֵינִי מְבָרֵךְ... אוֹמֵר לוֹ לְדָוִד: טוֹל וּבָרֵךְ. אוֹמֵר לֵהּ: אֵינִי אֲבָרֵךְ, וְלִי נָא לְבָרֵךְ, שֶׁנֶּאֱמַר:
"כּוֹס יִשׁוּעוֹת אֲשָׁא וּבִשָּׁם ה' אֶקְרָא".